

Gedaan met de wet van de **STERKSTE!**

Voor een eerlijkere concurrentie:
voortaan kunnen zelfs de kleinste
ondernemingen doorwegen

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnr: 0314.595.348

 0800 120 33 (gratis nummer)

 facebook.com/FODEconomie

 [@FODEconomie](https://twitter.com/FODEconomie)

 linkedin.com/company/fod-economie (tweetalige pagina)

 instagram.com/fodeconomie

 youtube.com/user/FODEconomie

 <https://economie.fgov.be>

Verantwoordelijke uitgever:

Regis Massant

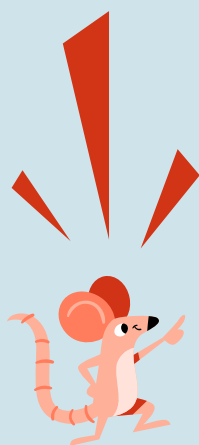
Voorzitter a.i. van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Internetversie

202-19

Op weg naar een eerlijkere concurrentie: bedrijven voortaan beter beschermd tegen misbruiken en oneerlijke marktpraktijken.

**Bent u bedrijfsleider of zelfstandige?
Dan leest u hieronder goed nieuws!**

Voortaan bent u veel beter beschermd tegen misbruik of druk van machtigere bedrijven. U beschikt namelijk over nieuwe middelen om u te verdedigen. De wet van de sterkste is nu voltooid verleden tijd!

Om hun activiteiten uit te oefenen staan bedrijven in contact met consumenten (b2c) en andere bedrijven (b2b). De consumenten genieten al lang bescherming tegen mogelijk misbruik, onrechtmatige bedingen en de oneerlijke praktijken van sommige ondernemingen. Nu zal een nieuwe wet ook de bedrijven beter beschermen, in hun b2b-relaties, zeker wanneer ze zich in een zwakke positie bevinden, waarvan een andere onderneming (leverancier of klant) misbruik zou kunnen maken.

**CONTRACTVRIJHEID IS VAN FUNDAMENTEEL BELANG,
MAAR LAAT NIET ALLES TOE.**

De nieuwe wet regelt vier aangelegenheden:

- [1 – Misbruik van economische afhankelijkheid](#)
- [2 – Agressieve marktpraktijken](#)
- [3 – Misleidende marktpraktijken](#)
- [4 – Onrechtmatige bedingen](#)

Op welke situaties focust de wet? Wie zijn de betrokken personen of bedrijven? Wat is voortaan verboden? Hoe kan uw bedrijf reageren op dergelijke situaties? Vind hier alle antwoorden op uw vragen.

1

De bescherming van ondernemingen tegen **misbruik van economische afhankelijkheid**

Wanneer is er sprake van misbruik van economische afhankelijkheid?

P. 05

Op wie is de wet van toepassing?

P. 05

Wat zijn de verboden vormen van misbruik?

P. 06

Hoe kan een bedrijf reageren wanneer het meent het slachtoffer te zijn
van misbruik van zijn economische afhankelijkheid?

P. 06

Advies aan bedrijven met een sterke positie in
de omgang met hun zakenpartners

P. 07

Bent u bedrijfsleider of zelfstandige? Dan bevindt u zich misschien in een afhankelijkheidspositie ten opzichte van een zakenpartner: een onmisbare leverancier, bijvoorbeeld, of een belangrijke klant. En natuurlijk wilt u dat uiterst belangrijke partnerschap behouden, want uw economische overleving hangt ervan af.

Soms probeert die partner u voorwaarden op te leggen die u in normale omstandigheden zou weigeren. Maar hebt u echt de keuze? Het kan zijn dat u zich moet houden aan voorwaarden die u niet zou aanvaarden als u de gelegenheid had om van partner te veranderen. In dergelijk geval verkeert u in een situatie van economische afhankelijkheid. Uw partner kan hier misbruik van maken via zakelijke praktijken die uw concurrentievermogen in de markt kunnen aantasten!

Gelukkig zijn dergelijke misstanden sinds 22 augustus 2020 niet meer toegestaan. Dat is te danken aan de nieuwe wetgeving die de eerlijke mededinging tussen alle bedrijven verbetert, ongeacht hun omvang.

Wanneer is er sprake van misbruik van economische afhankelijkheid?

Economische afhankelijkheid treedt op wanneer er sprake is van een onevenwichtige onderhandelingspositie de relatie tussen bedrijven: er bestaat geen redelijk commercieel alternatief voor het bedrijf in een zwakke positie. Er is sprake van misbruik wanneer het bedrijf met een sterkere onderhandelingspositie daar overdreven gebruik van maakt tegen een partner in een zwakke positie. Met andere woorden, een bedrijf mag geen misbruik maken van zijn machtspositie om een ander bedrijf oneerlijke voorwaarden op te leggen.

Twee criteria bepalen of een bedrijf zich bevindt in een positie van economische afhankelijkheid tegenover een ander bedrijf:

- ▶ er mag op dat ogenblik geen andere redelijke oplossing bestaan voor het bedrijf in een zwakke positie;
- ▶ de voorwaarden die het bedrijf moet aanvaarden, zouden niet kunnen worden opgelegd in een situatie van normale mededinging voor het soort product of dienst dat die onderneming nodig heeft.

Van die positie van afhankelijkheid maakt het bedrijf in de sterke positie dan misbruik door u bijvoorbeeld onbillijke voorwaarden op te leggen.

Met andere woorden: een leverancier of klant laat u geen andere uitweg en maakt gebruik van zijn machtspositie om u abnormaal nadelige voorwaarden op te leggen.

Op wie is die wet van toepassing?

De wet is van toepassing **op alle bedrijven, ongeacht hun rechtsvorm**. Ze is gericht op misbruiken die munt slaan uit de **kwetsbaarheid van het ene bedrijf ten opzichte van het andere**, ongeacht de grootte van het bedrijf.

Hoe bepaalt u of u al dan niet het slachtoffer bent van economische afhankelijkheid? De volgende punten geven u een leidraad:

- ▶ de macht die de onderneming in een sterke positie in de markt bezit;
- ▶ het aandeel, in uw omzet, van de onderneming in een sterke positie (**hoe hoger dat aandeel, hoe groter het afhankelijkheidsrisico voor u**);
- ▶ de technologie of kennis van zaken die een bedrijf in een sterke positie bezit (**het is het enige bedrijf dat de producten of diensten kan leveren die u nodig hebt**);
- ▶ de zeldzaamheid of bederfelijkheid van een product;
- ▶ de toegang tot vitale middelen of kritieke infrastructuur **die worden beheerd door het bedrijf in een sterke positie**;
- ▶ de sterke merkbekendheid of consumententrouw aan een merk;
- ▶ het door een onderneming geëiste voordeel van bijzondere voorwaarden, **zoals kortingen, die in soortgelijke gevallen niet aan andere ondernemingen worden toegekend**;
- ▶ vrees voor ernstig economisch nadeel, **vergoeding of beëindiging van de contractuele relatie**;
- ▶ de weloverwogen of verplichte keuze om zichzelf in een positie van economische afhankelijkheid te plaatsen.

Wat voortaan **verboden** wordt, bestaat erin dat **een onderneming met een aanzienlijke onderhandelingspositie misbruik maakt van de afhankelijkheid van zijn handelspartner**. Dat misbruik kan zowel kleine en middelgrote ondernemingen als grote ondernemingen betreffen, hoewel kmo's er in de meeste gevallen het slachtoffer van zijn.

Opgelet! De wet verbiedt niet het bestaan van een ongelijke machtsverhouding tussen twee bedrijven in een commerciële relatie. Veel bedrijven werken inderdaad samen met partners die meer macht in de markt hebben. Hun zakelijke relaties berusten namelijk op onderaanneming, franchising, exclusieve verkoopconcessies, distributiesystemen, enz. Het verbod geldt op misbruik dat zou voortvloeien uit de relatie van economische afhankelijkheid.

Bovendien moet worden bewezen dat dergelijke misbruikpraktijken de mededinging op de betrokken Belgische markt aantasten.

Eenzelfde bedrijf kan natuurlijk enerzijds in een positie van economische afhankelijkheid ten aanzien van sommige bedrijven verkeren en anderzijds een sterke positie hebben ten opzichte van andere.

Moraal: vrije concurrentie is belangrijk en moet worden bevorderd, maar moet altijd te goeder trouw en loyaal worden uitgeoefend.

Wat zijn de verboden vormen van misbruik?

Het misbruik kan de volgende vormen aannemen:

- ▶ de weigering om te verkopen;
- ▶ het opleggen van een duidelijk overdreven prijs;
- ▶ bedingen die de distributie zonder objectieve reden beperken;
- ▶ discriminatie: er worden clausules aan u opgelegd die door geen andere handelspartner moeten worden aanvaard en hierdoor wordt u nadeel berokkend bij de mededinging;
- ▶ verplichtingen die aan u worden opgelegd die geen economisch of commercieel verband hebben met uw basiscontract.

Enkele voorbeelden van situaties die als misbruik kunnen worden beschouwd:

- ▶ **Willekeurige leveringsonderbrekingen of prijsstijgingen**
U bent een detailhandelaar en hebt al enkele jaren een contractuele relatie met een distributeur in het raam van de

verkoop van een product dat voor u van essentieel belang is vanwege de bekendheid of de eigenheid ervan. Nu besluit de distributeur ineens de levering te stoppen of de prijs van dat product buitensporig te verhogen. Dat gebeurt bovendien willekeurig en zonder u de mogelijkheid te bieden om binnen een redelijke termijn, onder aanvaardbare voorwaarden en tegen redelijke kosten een beroep te doen op een andere gelijkwaardige bevoorradingsbron.

▶ Bedreigingen van contractbreuk

U bent gebonden door een contract met een bedrijf. Die zakelijke partner dreigt er nu mee dat contract te verbreken om andere voorwaarden te verkrijgen die duidelijk onrechtmatig zijn.

▶ Tegelijk misbruiker en slachtoffer

Een grote detailhandelsketen zou zijn sterke positie kunnen misbruiken om oneerlijke commerciële bedingen op te leggen aan bepaalde leveranciers die hun producten in zijn winkels distribueren. Tegelijkertijd kan diezelfde keten in een positie van economische afhankelijkheid verkeren ten opzichte van zijn leveranciers van logistieke of computerfaciliteiten.

▶ Ongegronde oplegging van nieuwe eisen

Een van uw leveranciers stelt plotseling nieuwe eisen en u hebt geen andere keuze dan die te aanvaarden. Overigens verhoogt de leverancier ook de drempel voor een andere leverancier die de markt wil betreden. De mededinging op de betrokken markt wordt bijgevolg aangetast.

Hoe kan een bedrijf reageren wanneer het meent het slachtoffer te zijn van misbruik van zijn economische afhankelijkheid?

Wat kunt u doen als u zich door een handelspartner misbruikt voelt?

▶ Beroep op een rechter

de ondernemingsrechtbank kan tussenbeide komen om een einde te maken aan het misbruik, zodra dat is vastgesteld (**vordering tot staking** – die echter niet kan ingrijpen in de contractuele relatie zelf). De rechtbank kan ook de onderneming vergoeden die schade heeft geleden, of zelfs de clausules van een contract die het gevolg zijn van het misbruik nietig verklaren (**vordering tot schadevergoeding**). Om dergelijke stappen te zetten neemt u best rechtstreeks contact op met een advocaat.

► **Het indienen van een klacht bij de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)**

die kan ingrijpen als een onderzoek het misbruik heeft aangetoond. De BMA kan de anonimiteit van de klager en de slachtoffers verzekeren, de vermoedelijke daders dwingen mee te werken aan het lopende onderzoek en, indien nodig, een einde maken aan het misbruik om het algemeen belang te beschermen. De BMA kan ook zware boetes opleggen aan de daders van misbruiken, en voorlopige maatregelen nemen om misbruik op te schorten. **De BMA kan de dader van het misbruik echter niet veroordelen om het slachtoffer te vergoeden** voor de geleden schade. Alleen de ondernemingsrechtbank is daartoe bevoegd (zie hierboven). De tussenkomst van de BMA is gratis en **verplicht het slachtoffer niet om zich bloot te stellen aan het bedrijf met een sterke positie waarvan hij afhankelijk is**. Dat zou het slachtoffer trouwens in economisch gevaar kunnen brengen. Niettemin zal de BMA enkel tussenkomen in de mate dat het vastgestelde misbruik van economische afhankelijkheid de mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan kan aantasten.

Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)

City Atrium, Vooruitgangstraat 50, 1210 Brussel
www.bma-abc.be

► **Een vordering tot collectief herstel (of “class action”)**

Als u een kleine of middelgrote onderneming (kmo) bent en zich samen met andere kleine ondernemingen of kmo's in een situatie van **gedeelde afhankelijkheid** bevindt ten opzichte van een onderneming in een sterke positie, dan kunt u een collectieve rechtszaak met hen aanspannen door een beroep te doen op een (inter)professionele organisatie die in de [Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO \(HR-ZKMO\)](#) zetelt, of op een andere instantie die door de minister van Economie is erkend.

Voorbeelden van erkende verenigingen:

- Unizo;
- Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ);
- Verenigingen van tussenpersonen in bankdiensten en verzekeringen (BZB-Fedafin en FVF);
- Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO);
- Union des Classes Moyennes (UCM);
- ...

► **Een buitengerechtelijke schikking, namelijk bemiddeling**

Het kan inderdaad voorvallen dat u de gevolgen ondergaat van allerlei zakelijke geschillen die niet noodzakelijkerwijs een misbruik zijn, maar die wel degelijk schade aanrichten. Geef dus voorrang aan het **snel vinden van een aanvaardbare oplossing die, tegen de laagst mogelijke kosten, de commerciële relatie veilig kan stellen**.

Hiervoor kunt u terecht bij Belmed, het online platform van de Federale Overheidsdienst Economie. U vindt daar informatie over buitengerechtelijke schikkingen en een lijst van neutrale en bekwame mensen die uw zaak kunnen behandelen. Belmed verzekert de partijen dat hun geschil in alle vertrouwelijkheid en veiligheid wordt behandeld.

BELMED

<https://economie.fgov.be/nl/themas/online/belmed-onlinebemiddeling-van>

Advies aan bedrijven met een sterke positie in de omgang met hun zakenpartners

Dit nieuwe beschermingsstelsel ten gunste van bedrijven in een zwakke positie verplicht hun partners die een sterke positie genieten om hun marktsituatie en hun relaties met hun klanten en leveranciers regelmatig te controleren om de door de wet voorziene evenwichten te eerbiedigen. Het doel van die wet is een kader te bieden voor de vrijheid van ondernemerschap om – opzettelijke of onopzettelijke – gedragingen te vermijden die schadelijk zijn voor het evenwicht op de markt. Als uw bedrijf een sterke positie heeft, wordt u dus verplicht om geen misbruik te maken van die dominante positie en verder ook geen misbruik te maken van de economische afhankelijkheid waarin uw commerciële partners zich ten aanzien van u zouden bevinden. Bekijk uw verkoopvoorwaarden en pas ze indien nodig aan.

2

De bescherming van bedrijven tegen **agressieve marktpraktijken**

Op wie is deze wet van toepassing?

P. 09

Welke agressieve praktijken
zijn verboden?

P. 09

Hoe reageren als u het slachtoffer bent van
een agressieve praktijk van
een andere onderneming?

P. 10

Naast de vrije mededinging is een van de voornaamste beginselen van het economisch recht het correcte gedrag van ondernemingen op de markt. Met andere woorden, het verbod op oneerlijke praktijken, waaronder agressieve praktijken.

Als u een bedrijfsleider of zelfstandige bent, hebt u misschien al te maken gehad met de agressieve aanpak van een verkoper bij u thuis. Wellicht werd u ook al geconfronteerd met aanbiedingen die ongewenste aanvullende diensten bevatten of de gedwongen aanvaarding van een ongevraagde dienst. Zulke gedragingen zijn vanzelfsprekend strijdig met eerlijke business-to-business praktijken. Daarom worden ze beschouwd als agressieve praktijken en zijn ze bij wet verboden.

Op wie is die wet van toepassing?

De wet is van toepassing op alle bedrijven, ongeacht hun rechtsvorm. Ze is gericht op het gedrag van een bedrijf dat een ander bedrijf probeert te dwingen tot bepaalde beslissingen.

Welke agressieve praktijken zijn verboden?

Een praktijk wordt als agressief beschouwd als een bedrijf een andere onderneming lastigvalt, dwingt (moreel of fysiek) of onrechtmatig beïnvloedt. Het onder druk staande bedrijf heeft zo geen echte keuze- of gedragsvrijheid meer en kan ertoe gedwongen worden een commerciële beslissing te nemen die het anders nooit zou hebben genomen.

Het mogelijk agressieve gedrag van een bedrijf kan in elke fase van de economische relatie plaatsvinden:

- ▶ vóór de ondertekening van het contract, wanneer de voorwaarden van de overeenkomst worden besproken;
- ▶ gedurende de looptijd van het contract, in verband met de uitoefening van de rechten en plichten die in de overeenkomst zijn opgenomen;
- ▶ in het raam van de voortzetting van de samenwerking, waarbij de mogelijkheid wordt overwogen om het contract te verlengen of te verbreken.

Om een praktijk als agressief te kunnen beschouwen moet ze overeenstemmen met de volgende **3 wezenlijke** voorwaarden:

1 **Stalken, dwang, inclusief het gebruik van fysiek geweld, of ongepaste beïnvloeding**

Typische gevallen van intimidatie en dwang: een bedrijf dat een persoonlijk bezoek brengt op het thuisadres van een andere onderneming en daarbij het verzoek om het pand te verlaten negeert, of bijvoorbeeld ook herhaalde en ongewenste verzoeken per telefoon, e-mail enz. communiceert.

Naast intimidatie en dwang bestraft de wet ook “**ongepaste beïnvloeding**”. Dat is de situatie waarbij het ene bedrijf zijn machtspositie gebruikt om de besluitvorming van het andere, zwakkere bedrijf te beïnvloeden. Dat tweede bedrijf voelt zich dan bedreigd in zijn vrijheid van handelen en zijn besluitvorming wordt beïnvloed.

Om te bepalen of een onderneming gebruikmaakt van intimidatie, dwang of ongepaste beïnvloeding, komen de volgende elementen in aanmerking:

▶ **De tijd, de plaats, de aard en het voortduren van de betrokken marktpraktijk**

Voorbeeld: het herhaaldelijk en ongewenst telefonisch benaderen van een ander bedrijf voor de verkoop van een product of het verlenen van een dienst.

▶ **Het gebruik van fysieke of verbale bedreigingen**

Voorbeeld: een bedrijf probeert de prijsonderhandelingen te spreiden om een ander bedrijf te dwingen zijn prijs te aanvaarden. Het is mogelijk dat het tweede bedrijf het product daardoor niet op tijd aan zijn eigen klanten kan verkopen.

- ▶ Het misbruiken door een onderneming van eventuele tegenlagen of bijzondere omstandigheden die zo ernstig zijn dat zij het oordeel van de andere onderneming kunnen wijzigen, met als doel de beslissing van het tweede bedrijf over het product te beïnvloeden

Voorbeeld: een onderneming maakt gebruik van de financiële moeilijkheden van een andere onderneming om haar bepaalde producten of diensten te verkopen die niet echt aan haar situatie beantwoorden.

- ▶ Elke niet-contractuele, betalende of onevenredige belemmering die door de onderneming wordt opgelegd wanneer de andere onderneming haar contractuele rechten wil afdwingen, en in het bijzonder het recht om het contract te beëindigen of met een ander product of een andere zakelijke partner te gaan werken

Voorbeeld: een verzekeringsmaatschappij vraagt om irrelevante formaliteiten te vervullen om de vergoeding van een schadegeval dat door de verzekering gedekt is onmogelijk te maken.

- ▶ Elke dreiging met een vordering wanneer een dergelijke vordering juridisch niet mogelijk is

Voorbeeld: een leverancier die een bedrijf bedreigt met het indienen van een strafrechtelijke klacht voor handelingen die niet onder het strafrecht vallen.

- ▶ De contractuele positie van het ene bedrijf ten opzichte van het andere bedrijf

Voorbeeld: de weigering om in de toekomst zakelijke relaties aan te gaan als de betrokken onderneming niet wil afzien van de voorwaarden van reeds gesloten handelsakkoorden.

2 Significante aantasting van de keuze- of gedragsvrijheid

Dat zijn situaties waarin de druk of intimidatie zo groot is dat het contracterende bedrijf geen echte economische keuze meer heeft. Bijvoorbeeld het dreigement om de samenwerking met een leverancier stop te zetten als die weigert een eerder toegekende bonus terug te geven.

3 De praktijk leidt (of zou kunnen leiden) tot een beslissing over de transactie die anders niet zou zijn genomen

De beslissing over een transactie kan betrekking hebben op een hele reeks elementen van het contract, de wenselijkheid om het aan te gaan, de voorwaarden ervan, de beslissing om het contract voort te zetten of het te verbreken, om een volledige of gedeeltelijke betaling te doen, of om een contractueel recht uit te oefenen met betrekking tot het contract.

- ▶ Een specifieke agressieve praktijk: afgedwongen aankoop

De wet verbiedt bedrijven ook om een aankoop af te dwingen, d.w.z. een dienst of product op te leggen aan een ander bedrijf zonder dat dat er om heeft gevraagd, terwijl het bedrijf wordt uitgenodigd om de prijs ervan te betalen en het product vervolgens te bewaren of te retourneren.

Als u het slachtoffer bent van een dergelijke praktijk, betaal dan niet voor de geleverde dienst of het geleverde goed en stuur het niet terug, maar meldt de praktijk aan de bevoegde overheden (zie hieronder).

Hoe reageren als u het gevoel hebt dat u het slachtoffer bent van een agressieve praktijk van een handelspartner?

MINNELIJKE OF BUITENGERECHTELIJKE SCHIKKING

- ▶ U kunt proberen een buitengerechtelijke schikking te treffen, d.w.z. door bemiddeling

In de meeste gevallen wil u vooral snel een aanvaardbare oplossing vinden die, zo nodig, tegen de laagst mogelijke kosten de commerciële relatie veilig kan stellen. Hiervoor kunt u terecht bij [Belmed](#), het online platform van de Federale Overheidsdienst Economie. U vindt daar informatie over buitengerechtelijke schikkingen en een lijst van neutrale en bekwame mensen die uw zaak kunnen behandelen. Belmed verzekert de partijen dat hun geschil in alle vertrouwelijkheid en veiligheid wordt behandeld.

BELMED

<https://economie.fgov.be/nl/themas/online/belmed-onlinebemiddeling-van>

- ▶ Neem contact op met uw sectorale of (inter)professionele organisatie

Zij kan u adviseren over de meest aangewezen stappen en u helpen het probleem op te lossen zonder een beroep te doen op de rechtbank. Zij kan ook, indien nodig, een vordering tot staking instellen (zie hieronder).

BURGERRECHTELIJKE VORDERING

- ▶ **De Ondernemingsrechtbank**
kan u een vergoeding toekennen voor de schade die u hebt geleden als gevolg van de agressieve praktijken die u hebt ondergaan.
- ▶ **De voorzitter van de Ondernemingsrechtbank kan ook worden aangesproken in het kader van een vordering tot staking**
Hij kan de onderneming bevelen de betwiste praktijken onmiddellijk te staken en kan in voorkomend geval de betaling van een dwangsom opleggen indien de onderneming in die praktijken volhardt.
- ▶ **De vordering tot staking kan ook door uw sectorale of (inter) professionele organisatie worden ingesteld (vordering tot collectief herstel)**
Het is daarom ook nuttig om contact met haar op te nemen, want als er meerdere eisers zijn, kan zij een collectieve actie overwegen.
- ▶ **Een vordering tot collectief herstel (of "class action")**
Als u een kleine of middelgrote onderneming (kmo) bent en samen met andere kleine ondernemingen of kmo's het slachtoffer bent van agressieve marktpraktijken, dan kunt u een collectieve rechtszaak met hen aanspannen door een beroep te doen op een (inter)professionele organisatie die in de [Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO \(HRZKMO\)](#) zetelt, of op een andere instantie die door de minister van Economie is erkend.

Voorbeelden van erkende verenigingen:

- Unizo;
- Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ);
- Verenigingen van tussenpersonen in bankdiensten en verzekeringen (BZB-Fedafin en FVF);
- Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO);
- Union des Classes Moyennes (UCM);
- ...

STRAFRECHTELIJKE VORDERING

- ▶ **Rapporteer de feiten aan het ADEI-contactpunt**
De Algemene Directie Economische Inspectie (ADEI) van de FOD Economie ziet toe op de naleving van het Wetboek van economisch recht.

U kunt illegale of oneerlijke handelspraktijken melden op: <https://meldpunt.belgie.be/meldpunt/nl/welkom>

Met het oog op de bestraffing van verboden praktijken, zal de ADEI een onderzoek instellen dat kan leiden tot een transactieprocedure of, indien nodig, het doorsturen van het dossier naar het parket om een **strafrechtelijke procedure** in te leiden.
- ▶ **Dien een strafrechtelijke klacht in bij de procureur des Konings of de onderzoeksrechter**
die een onderzoek kan instellen tegen het bedrijf dat zich schuldig maakt aan agressieve praktijken.

3

De bescherming van bedrijven tegen **misleidende marktpraktijken**

Op wie is deze wet van toepassing?

P. 13

Welke misleidende
praktijken zijn verboden?

P. 13

Hoe reageren als u het gevoel hebt dat u
het slachtoffer bent van een misleidende praktijk
van een andere onderneming?

P. 15

Naast de vrije mededinging is een van de voornaamste beginselen van het economisch recht het correct gedrag van ondernemingen op de markt. Met andere woorden, het verbod op oneerlijke praktijken, waaronder misleidende praktijken.

Een misleidende praktijk is een handeling, een verzwijging, een handelswijze of commerciële communicatie, met inbegrip van reclame en marketing, die een onderneming misleidt over essentiële elementen die haar economische gedrag bepalen.

Als bedrijfsleider of zelfstandige werd u misschien al geconfronteerd met een bedrieglijke praktijk. Bijvoorbeeld door bij ontvangst van goederen vast te stellen dat die niet voldoen aan de beloofde kwaliteitscriteria. Of door te geloven dat u een bestelling plaatst bij een bekend bedrijf, terwijl uw leverancier, die zichzelf als dat bedrijf heeft voorgedaan, een product van een ander, veel minder bekend merk levert. Dergelijke gedragingen zijn natuurlijk strijdig met eerlijke business-to-business praktijken. Om die reden worden ze gekwalificeerd als misleidende praktijken en zijn ze bij wet verboden.

Op wie is die wet van toepassing?

De wet is van toepassing op **alle ondernemingen, ongeacht hun rechtsvorm**. Ze is gericht op het gedrag van een bedrijf dat een ander bedrijf probeert te misleiden over een of meer elementen van de verrichting.

Welke misleidende praktijken zijn verboden?

Er zijn twee soorten misleidende praktijken: misleidende handelingen en misleidende verzwijgingen of omissies. Beide zijn bedoeld om een bedrijf ertoe aan te zetten een beslissing te nemen die het in normale omstandigheden niet zou nemen.

BEDRIEGLIJKE HANDELINGEN

Om een praktijk als misleidend te kunnen beschouwen, **moet die aan 3 voorwaarden voldoen:**

- 1 De praktijk moet gebruikmaken van valse informatie of zelfs van correcte informatie die een bedrijf echter misleidt.
- 2 De praktijk moet betrekking hebben op essentiële elementen die het economische gedrag van de bedrogen onderneming bepalen.
- 3 De praktijk moet de onderneming ertoe brengen over een transactie een besluit te nemen dat zij zonder de misleidende informatie niet zou hebben genomen.

Het besluit over een transactie kan betrekking hebben op een hele reeks elementen van het contract, de wenselijkheid om het aan te gaan, de voorwaarden ervan, de beslissing om het contract voort te zetten of er afstand van te doen, om een volledige of gedeeltelijke betaling te verrichten, of om een contractueel recht uit te oefenen met betrekking tot de transactie.

Misleidende beïnvloeding kan in elk stadium van de economische relatie optreden:

- ▶ vóór de beslissing om een contract te sluiten, wanneer de voorwaarden van het contract worden besproken;
- ▶ tijdens de uitvoering van een contract;
- ▶ na het einde van het contract (bijvoorbeeld het vragen van ongerechtvaardigde betalingen).

Op welke essentiële elementen verbiedt de wet misleiding?

Hieronder vindt u tien elementen die een bedrijf kunnen misleiden als een andere onderneming schijnbaar correcte informatie verstrekt:

1 Het bestaan of de aard van het product

Voorbeeld: een bedrijf presenteert producten tegen een aantrekkelijke prijs in zijn brochure. Eigenlijk bestaan die producten niet en worden ze vervangen door andere, gelijkaardige, maar niet identieke producten. Het bedrijf dat ze koopt wordt dus over het bestaan van die artikelen misleid.

- 2 De belangrijkste kenmerken van het product, zoals de beschikbaarheid, de voordelen, de risico's, de samenstelling, de dienst na verkoop, de levering, de hoeveelheid, de geografische of commerciële oorsprong, enz.**

Voorbeeld: een bedrijf dat massief eikenhouten meubelen verkoopt terwijl die van gefineerd hout zijn gemaakt (productsamenstelling). Of een bedrijf dat mensen laat geloven in de lokale of Belgische oorsprong van een product terwijl het in het buitenland wordt vervaardigd (geografische oorsprong).

- 3 De reikwijdte van de verbintenissen**

Voorbeeld: een bedrijf toont een symbool dat suggereert dat het bedrijf of zijn product directe of indirecte sponsoring of ondersteuning geniet, terwijl dat volledig verzonnen is.

- 4 De prijs, de wijze waarop de prijs werd berekend of het bestaan van een specifiek prijsvoordeel**

Voorbeeld: een bedrijf maakt reclame voor een promotieprijs terwijl die niet van de gebruikelijke prijs verschilt.

- 5 De behoefte aan naverkoopdienst, reserveonderdelen, vervanging of herstelling**

Voorbeeld: een bedrijf legt regelmatig onderhoud op, dat echter niet door de fabrikant wordt aanbevolen.

- 6 De aard, kwaliteiten en rechten van de onderneming of haar tussenpersoon**

Voorbeeld: een bedrijf geeft de indruk dat het een goed zelf produceert, terwijl dat goed in werkelijkheid van een ander bedrijf afkomstig is.

- 7 De rechten van de andere onderneming of de risico's waaraan ze zich kan blootstellen**

Voorbeeld: een bedrijf geeft aan dat het een verzekering heeft afgesloten ten gunste van het andere bedrijf, ook al bestaat die verzekering niet.

- 8 Elke marketingactiviteit die verwarring schept met een product, merk, handelsnaam of een ander onderscheidend teken van een concurrent**

Voorbeeld: een bedrijf zorgt in zijn reclame voor verwarring tussen zijn gewone merkproduct en een kwaliteitsproduct dat onder een zogenaamd "luxemerk" wordt verkocht.

- 9 Niet-naleving van de verbintenissen in een sectorale gedragscode**

Voorbeeld: een bedrijf in de telefoniesector factureert zijn klanten voor sms'jes, terwijl de gedragscode in de sector vereist dat die berichtjes gratis blijven.

- 10 Verspreiding van denigrerende informatie over een andere onderneming, haar goederen, diensten of activiteit**

Voorbeeld: een bedrijf communiceert over een vonnis dat een octrooi (exclusief exploitatierecht) van een concurrent nietig verklaart, terwijl daartegen nog beroep kan worden aangetekend.

MISLEIDENDE OMISSIES

In dergelijke gevallen probeert een bedrijf essentiële informatie te verbergen om te verhinderen dat een ander bedrijf een weloverwogen beslissing neemt. De ware commerciële gevolgen zijn verborgen, dubbelzinnig of wazig verwoord. De andere onderneming neemt dus een beslissing terwijl ze bedrogen wordt over de ware aard van de transactie. Met andere woorden: een deel van de informatie wordt achtergehouden.

Voorbeeld: een bedrijf dat niet aangeeft dat de geleverde dienst een bepaalde computerapplicatie vereist die u normaliter niet bezit.

Er moet echter rekening worden gehouden met bepaalde elementen om het dachterhouden van informatie vast te stellen: de communicatiemiddelen of de urgentie zouden bijvoorbeeld het ontbreken van volledige informatie kunnen rechtvaardigen. In geen geval mag het bedrijf echter een verkeerde indruk wekken of valse hoop geven.

Voorbeeld: de informatie in een sms-bericht is niet altijd even volledig als die in een brochure.

Specifieke verboden misleidende marktpraktijken

De volgende misleidende marktpraktijken zijn specifiek verboden:

- ▶ Het sturen van een factuur naar een bedrijf zonder dat het bedrijf iets heeft besteld en op die factuur essentiële informatie vermelden over de gevolgen van niet-betaling.
- ▶ Adverteerders als bedrijf vragen zich te abonneren op een bedrijfspgids zonder enerzijds de geadresseerden ervan op de hoogte te brengen dat dit abonnement gepaard gaat met een betalende contractuele relatie en anderzijds zonder de duur en de prijs van het contract in een groot en vet lettertype aan te geven.
- ▶ Het als bedrijf opzetten, beheren of promoten van een piramidestelsel.

Hoe reageren als u het gevoel hebt dat u het slachtoffer bent van een misleidende praktijk van een andere onderneming?

MINNELIJKE OF BUITENGERECHTELIJKE SCHIKKING

► **U kunt proberen een buitengerechtelijke schikking te treffen, d.w.z. door bemiddeling**

In de meeste gevallen wil u vooral snel een aanvaardbare oplossing vinden die, zo nodig, tegen de laagst mogelijke kosten de commerciële relatie veilig kan stellen.

Hiervoor kunt u terecht bij Belmed, het online platform van de Federale Overheidsdienst Economie. U vindt daar informatie over buitengerechtelijke schikkingen en een lijst van neutrale en bekwame mensen die uw zaak kunnen behandelen. Belmed verzekert de partijen dat hun geschil in alle vertrouwelijkheid en veiligheid wordt behandeld.

BELMED

<https://economie.fgov.be/nl/themas/online/belmed-onlinebemiddeling-van>

► **Neem contact op met uw sectorale of (inter)professionele organisatie**

Zij kan u adviseren over de meest aangewezen stappen en u helpen het probleem op te lossen zonder een beroep te doen op de rechtbank. Zij kan ook, indien nodig, een vordering tot staking instellen (zie hieronder).

BURGERRECHTELIJKE VORDERING

► **De Ondernemingsrechtbank**

kan u een vergoeding toekennen voor de schade die u hebt geleden als gevolg van de bedrieglijke praktijken die u hebt ondergaan.

► **De voorzitter van de Ondernemingsrechtbank kan ook worden aangesproken voor een vordering tot staking**

Hij kan de onderneming bevelen de betwiste praktijken onmiddellijk te staken en kan in voorkomend geval de betaling van een dwangsom opleggen indien de onderneming in die praktijken volhardt.

► **De vordering tot staking kan ook door uw sectorale of (inter) professionele organisatie worden ingesteld (vordering tot collectief herstel)**

Het is daarom ook nuttig om contact met haar op te nemen, want als er meerdere eisers zijn, kan zij een collectieve actie overwegen.

► **Een vordering tot collectief herstel (of «class action»)**

Als u een kleine of middelgrote onderneming (kmo) bent en samen met andere kleine ondernemingen of kmo's het slachtoffer bent van misleidende marktpraktijken, dan kunt u een collectieve rechtszaak met hen aanspannen door een beroep te doen op een (inter)professionele organisatie die in de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO (HRZKMO) zetelt, of op een andere instantie die door de minister van Economie is erkend.

Voorbeelden van erkende verenigingen:

- Unizo;
- Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ);
- Verenigingen van tussenpersonen in bankdiensten en verzekeringen (BZB-Fedafin en FVF);
- Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO);
- Union des Classes Moyennes (UCM);
- ...

STRAFRECHTELIJKE VORDERING

► **Rapporteer de feiten aan het ADEI-contactpunt**

De Algemene Directie Economische Inspectie (ADEI) van de FOD Economie ziet toe op de naleving van het Wetboek van economisch recht.

U kunt illegale of oneerlijke handelspraktijken melden op: <https://meldpunt.belgie.be/meldpunt/nl/welkom>

Alvorens verboden praktijken te bestraffen, zal de ADEI een onderzoek instellen dat kan leiden tot een transactieprocedure of, indien nodig, het doorsturen van het dossier naar het parket om een **strafrechtelijke procedure** in te leiden.

► **Dien een strafrechtelijke klacht in bij de procureur des Konings of de onderzoeksrechter**

die een onderzoek kan instellen tegen het bedrijf dat zich schuldig maakt aan bedrieglijke praktijken.

4

De bescherming van bedrijven tegen onrechtmatige bedingen

Wanneer hebben we te maken met onrechtmatige bedingen?

P. 17

Op wie is de wet van toepassing?

P. 18

Wat zijn de verboden clausules?

P. 18

Hoe reageert u best als u het gevoel hebt dat u het slachtoffer bent
van een onrechtmatig beding?

P. 19

Advies aan bedrijven over het opstellen van
hun contractuele bepalingen

P. 20

Wanneer u een contract ondertekent, gaat u akkoord met alle voorwaarden ervan. U aanvaardt alle voorwaarden van het contract, zelfs de bepalingen die in “kleine lettertjes” staan geschreven. Die “kleine lettertjes” bevatten soms verrassingen waarmee u niet akkoord zou gaan als u correct geïnformeerd was. Dat geldt vooral omdat dergelijke clausules vaak door de andere partij worden opgesteld, dus in zijn belang. Wees hiermee voorzichtig, anders riskeren deze bepalingen uw contractuele rechten in het gedrang te brengen.

Dergelijke clausules zijn al wettelijk verboden in contracten tussen beroepsbeoefenaren en consumenten. Toch kunnen ook bedrijven in dit soort situaties verzeilen. De nieuwe wet maakt het voor bedrijven voortaan gemakkelijker om zich te verdedigen tegen onrechtmatige bedingen.

Wanneer hebben we te maken met onrechtmatige bedingen?

Wanneer u een contract met een ander bedrijf tekent, moet u duidelijk en precies weten waartoe u zich verbindt. Het mag geen clause bevatten met de bedoeling onduidelijkheid te scheppen over de verplichtingen van beide bedrijven. Evenmin mogen clausules een kennelijk gebrek aan evenwicht tussen beide partijen veroorzaken. Als dat het geval is, wordt de clause als onrechtmatig en dus onwettig beschouwd.

De bescherming tegen onrechtmatige bedingen geldt voor alle clausules in de overeenkomst, met uitzondering van bedingen die betrekking hebben op het voorwerp van de overeenkomst zelf (de dienstverstreking, het (de) verkochte goed(eren) of de overeengekomen prijs), op voorwaarde dat ze op een transparante manier zijn geformuleerd. Bedingen die specifiek betrekking hebben op het voorwerp van de overeenkomst en die niet duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd, kunnen dus worden gecontroleerd op onrechtmatigheid! Voorbeeld: extra kosten die een bedrijf in de kleine lettertjes wil aanrekenen en die niet in de gevraagde prijs zijn opgenomen. Of een dienst die normaliter steeds deel uitmaakt van de dienstverlening, maar die in de kleine lettertjes van het contract is uitgesloten.

Als de prijs en het voorwerp van de overeenkomst duidelijk en begrijpelijk zijn gedefinieerd in de overeenkomst – zodat elk van de ondernemingen er de economische gevolgen van kan beoordelen – dan zijn die bindend voor de partijen. Als u bijvoorbeeld een gewone auto wilt kopen voor de prijs van een luxeauto, en zolang er geen verwarring mogelijk is over het onderwerp en de prijs, dan is dat uw keuze. Er is in dat geval geen sprake van misbruik.

Daarentegen moeten alle andere clausules – o.a. over prijsaanpassing, beëindiging van het contract, strafrechtelijke

aangelegenheden, de bevoegde rechter, de uitsluiting of de beperking van haar aansprakelijkheid van de onderneming – op twee aspecten worden gecontroleerd:

► **Transparantie**

zijn de clausules voldoende duidelijk en begrijpelijk geformuleerd zodat de andere onderneming alle economische en juridische gevolgen inziet en begrijpt?

► **Het evenwicht tussen de respectieve rechten en plichten**

leiden de clausules niet tot een te grote onevenwichtigheid ten nadele van de onderneming die haar akkoord geeft? Wordt er naar behoren rekening gehouden met de rechten en verantwoordelijkheden van beide ondernemingen?

Om te kunnen bepalen of een beding onrechtmatig is, moet met verscheidene elementen rekening gehouden worden. Zo bijvoorbeeld de omstandigheden waarin de overeenkomst werd gesloten, de aard van de producten, de handelsgebruiken, en ook alle andere bedingen van de overeenkomst of van andere overeenkomsten waarvan de handelsovereenkomst zou afhangen.

Voorbeelden van onrechtmatige bedingen in andere bepalingen van een contract:

- Een clause waardoor een bedrijf elke aansprakelijkheid verwerpt voor zijn eigen opzettelijke fouten, grove nalatigheid of die van zijn werknemers.
- Een clause waardoor het contract kan worden ontbonden, zelfs in het geval van een lichte schending van de overeenkomst door een van de partijen.
- Een clause die voorziet in een duidelijk buitensporige vergoeding in geval van beëindiging van het contract.
- Een clause die de betaling van een voorschot oplegt, maar geen maximumtermijn bepaalt voor de levering, zodat die onbeperkt kan worden uitgesteld.

- ▶ Een clause die niet voorziet in enige vorm van schadevergoeding of mogelijkheid tot ontbinding van de overeenkomst voor de koper in geval van laattijdige, aan de verkoper toe te schrijven levering.

Op wie is de wet van toepassing?

De wet is van toepassing op **alle ondernemingen, ongeacht hun rechtsvorm**. Ze is echter alleen van kracht op overeenkomsten die na 1 december 2020, de datum van inwerkingtreding van de wet, zijn gesloten. De wet is niet van toepassing op financiële diensten en overheidsopdrachten.

De wet dekt alle clauses: zowel de bepalingen in de algemene voorwaarden als de clauses die u eventueel hebt onderhandeld bij het sluiten of voortzetten van een overeenkomst. Het maakt niet uit of een partij zich in een sterke positie of eerder in een situatie van afhankelijkheid bevindt; waar het om gaat is de beoordeling of het betrokken beding al dan niet onrechtmatig is.

Welke clauses zijn wettelijk verboden?

Er zijn drie soorten onrechtmatige bedingen:

1 IN ALLE OMSTANDIGHEDEN ONRECHTMATIGE BEDINGEN (ZWARTE LIJST)

- ▶ **U bent gebonden aan een contract, terwijl uw medecontractant zijn verbintenis afhankelijk kan maken van zijn eigen wil.**
Voorbeeld: u plaatst een bestelling. De leverancier geeft in zijn voorwaarden echter aan dat zijn directie de aanvraag moet bevestigen voordat die definitief wordt.
- ▶ **Alleen uw medecontractant behoudt zich het recht voor om een of meer clauses van het contract te interpreteren.**
Voorbeeld: een telecomoperator behoudt zich de mogelijkheid voor om een garantie te eisen in geval van een abnormaal hoog bevonden verbruik, zonder dat die drempel in het contract is vastgelegd, zodat hij zelf kan beoordelen wat abnormaal is en wat niet.
- ▶ **Clauses die de toegang tot de rechter uitsluiten of beperken, d.w.z. clauses die bepalen dat u in geval van een geschil afziet van gerechtelijke stappen tegen uw medecontractant.**
Voorbeeld: een clause zou u verbieden deel te nemen aan een eventuele vordering tot collectief herstel.

- ▶ **Clauses die kennis of aanvaarding van andere clauses vaststellen zonder dat u vóór het sluiten van de overeenkomst daadwerkelijk kennis hebt kunnen nemen van deze andere bepalingen.**

Voorbeeld: een clause die aangeeft dat u de algemene voorwaarden aanvaardt, ook al werden die niet vóór het sluiten van de overeenkomst aan u gecommuniceerd.

2 CLAUSES DIE WORDEN VERONDERSTELD ONRECHTMATIG TE ZIJN, TENZIJ HET TEGENDEEL WORDT BEWEZEN (GRIJZE LIJST)

Er bestaan ook **onrechtmatige bedingen die vermoed worden onrechtmatig te zijn**, wat betekent dat uw medecontractant nog steeds het bewijs kan leveren dat het beding in kwestie uiteindelijk niet onrechtmatig is.

- ▶ **Clauses die het mogelijk maken het contract eenzijdig te wijzigen (prijs, voorwaarden, kenmerken), tenzij het bedrijf aantoonbaar dat het geldige redenen heeft.**
Voorbeeld: een clause die de onderneming in staat stelt de prijs van haar lopende diensten eenzijdig te wijzigen, zonder enige rechtvaardiging.
- ▶ **Clauses die de overeenkomst automatisch verlengen of hernieuwen aan het einde ervan, zonder een redelijke opzegtermijn te specificeren.**
Voorbeeld: een telecomaandbieder belet u zich tot een concurrent te wenden omdat hij voorziet in de automatische verlenging van een eenjarig leveringscontract zonder dat die verlenging kan worden opgezegd (er wordt dus geen redelijke termijn voorzien waarin u de mogelijkheid krijgt om vóór het einde van het contract af te zien van een verlenging).
- ▶ **Clauses die het economische risico leggen bij een partij die het in principe niet zou moeten dragen, en dat zonder economische tegenprestatie.**
Voorbeeld: een leverancier die de verplichting heeft om onverkochte producten terug te nemen, zonder enige compensatie. Of een verkoper die een risico van diefstal zou moeten dragen, zonder enige tegenprestatie, zelfs na de levering.
- ▶ **Clauses die, in geval van gehele of gedeeltelijke niet-nakoming of slechte uitvoering van de overeenkomst door een partij, de rechten van de andere partij zonder geldige reden uitsluiten of beperken.**
Voorbeeld: clauses die voorzien in de levering van technologische diensten "zoals ze zijn" of "volgens beschikbaarheid", waardoor de aansprakelijkheid van de medecontractant in geval van niet-functioneren wordt beperkt.

► **Het ontbreken van een redelijke opzegtermijn.**

De “redelijkheid” van een opzegtermijn hangt sterk af van de sector. In ieder geval is het recht van een bedrijf om niet levenslang aan een overeenkomst gebonden te blijven en om van zakenpartner te kunnen veranderen essentieel. Aan de andere kant moet de partij die met de opzegging wordt geconfronteerd, de gelegenheid krijgen om zich aan die situatie aan te passen en tijd hebben om een andere zakenpartner te vinden.

► **Clausules die de onderneming vrijstellen van aansprakelijkheid voor fraude, ernstige fouten of die van haar werknemers, of voor het niet uitvoeren van haar belangrijkste diensten.**

Voorbeeld: een architect bepaalt in zijn contract dat zijn wettelijke controletaak zich beperkt tot een periodiek bezoek aan de bouwplaats.

► **Clausules die de bewijsmiddelen beperken die de andere partij in geval van een geschil kan gebruiken.**

Voorbeeld: een onderneming die in een clause bepaalt dat in geval van een geschil, alleen documenten die ze zelf uitgeeft als bewijs tegen haar mogen worden gebruikt. Of een clause die bepaalt dat een door een onderneming aan haar klanten ter beschikking gestelde app in geval van een geschil nooit als bewijs tegen haar mag worden gebruikt.

► **Buitensporige schadebedingen in geval van niet-nakoming of vertraging in de uitvoering van de verplichtingen van de andere partij. Dat is het geval indien het bedongen bedrag aan schadevergoeding duidelijk hoger is dan een redelijk te ramen schade**

Voorbeeld: clausules die bepalen dat een forfaitair bedrag van 10 % van het onbetaalde bedrag verschuldigd is, gecumuleerd met een bedrag van 20 euro per aanmaning, en een verdragingsrente. Het forfaitaire bedrag wordt geacht alle buitengerechtelijke invorderingsbedragen te dekken (met inbegrip van de kosten voor aanmaningen en ingebrekestellingen).

3 CLAUSULES DIE VOLGENS DE ALGEMENE NORM ALS ONRECHTMATIG KUNNEN WORDEN BESCHOUWD

Een beding kan ook als onrechtmatig worden beschouwd als het, gelet op de omstandigheden, tot gevolg heeft dat er een kennelijk onevenwicht tussen de rechten en plichten van de partijen ontstaat. Neem het voorbeeld van een bedrijf dat bepaalt dat het de prijs voor de levering van goederen eenzijdig kan verhogen. Wordt er ook rekening gehouden met de rechten van de andere onderneming, zoals het recht om het contract op te zeggen? Een ander voorbeeld is de onderneming die haar aansprakelijkheid voor ernstige fouten uitsluit, terwijl

haar medecontractant reeds aansprakelijk zou worden gesteld voor lichte nalatigheid.

Gebrek aan transparantie speelt een zeer belangrijke rol bij de beoordeling van het onrechtmatige karakter van bedingen. Indien bedingen die een ernstige invloed hebben op de contractuele relatie, of bedingen die de andere partij normaliter niet zou hebben verwacht, niet duidelijk in het contract worden toegelicht, zijn ze in strijd met de verplichting tot transparantie. Als dat gebrek aan transparantie ernstig is en tot gevolg heeft dat uw contractuele rechten duidelijk worden benadeeld, kunnen dergelijke bedingen als onrechtmatig en dus onwettig worden beschouwd.

De verplichting tot transparantie geldt ook voor de clausules over het onderwerp en de prijs van het contract. Als een essentieel element niet duidelijk wordt toegelicht, of als een onderdeel van de prijs alleen in de kleine lettertjes voorkomt, kunnen die clausules onrechtmatig zijn en u niet binden.

Hoe reageert u best als u het gevoel hebt dat u het slachtoffer bent van een onrechtmatig beding?

MINNELIJKE OF BUITENGERECHTELIJKE SCHIKKING

► **Informeer uw medecontractant**

dat het contract een onrechtmatig beding bevat, met alle mogelijke gevolgen van dien (ongeldigheid van het contract, ongeldigheid van het bewuste beding, mogelijke schade-loosstelling voor het verleden). U kunt dan de nietigheid van de clause inroepen en dus weigeren die toe te passen. Als uw zakenpartner akkoord gaat, vindt het probleem een oplossing, althans voor de toekomst!

► **U kunt proberen een buitengerechtelijke schikking te treffen, d.w.z. door bemiddeling**

In de meeste gevallen wil u vooral snel een aanvaardbare oplossing vinden die, zo nodig, tegen de laagst mogelijke kosten de commerciële relatie veilig kan stellen.

Hiervoor kunt u terecht bij [Belmed](#), het online platform van de Federale Overheidsdienst Economie. U vindt daar informatie over buitengerechtelijke schikkingen en een lijst van neutrale en bekwame mensen die uw zaak kunnen behandelen. Belmed verzekert de partijen dat hun geschil in alle vertrouwelijkheid en veiligheid wordt behandeld.

BELMED

<https://economie.fgov.be/nl/themas/online/belmed-online-bemiddeling-van>

► **Neem contact op met uw sectorale of (inter)professionele organisatie**

Zij kan u adviseren over de meest aangewezen stappen en u helpen het probleem op te lossen zonder een beroep te doen op de rechtbank. Zij kan ook, indien nodig, een vordering tot staking instellen (zie hieronder).

BURGERRECHTELIJKE VORDERING

► **De Ondernemingsrechtbank kan tussenkomen om de betwiste clause nietig te verklaren**

In voorkomend geval kan de rechtbank ook een schadevergoeding toekennen, d.w.z. u vergoeden voor de schade die u hebt geleden als gevolg van de toepassing van die nietige clause.

► **De voorzitter van de Ondernemingsrechtbank kan ook worden aangesproken voor een vordering tot staking**

Hij kan de onderneming bevelen dat zij zich niet op het onrechtmatige beding beroept en het niet langer toepast. Hij kan in voorkomend geval de betaling van een dwangsom opleggen indien de onderneming in die praktijken volhardt.

► **De vordering tot staking kan ook door uw sectorale of (inter)professionele organisatie worden ingesteld (vordering tot collectief herstel)**

Het is daarom ook nuttig om contact met haar op te nemen, want als er meerdere eisers zijn, kan zij een collectieve actie overwegen.

► **Een vordering tot collectief herstel (of «class action»)**

Als u een kleine of middelgrote onderneming (kmo) bent en samen met andere kleine ondernemingen of kmo's het slachtoffer bent van onrechtmatige bedingen, dan kunt u een collectieve rechtszaak met hen aanspannen door een beroep te doen op een (inter)professionele organisatie die in de [Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO \(HRZKMO\)](#) zetelt, of op een andere instantie die door de minister van Economie is erkend.

Voorbeelden van erkende verenigingen:

- Unizo;
- Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ);
- Verenigingen van tussenpersonen in bankdiensten en verzekeringen (BZB-Fedafin en FVF);
- Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO);
- Union des Classes Moyennes (UCM);
- ...

STRAFRECHTELIJKE VORDERING

► **Rapporteer de feiten aan het ADEI-contactpunt**

De Algemene Directie Economische Inspectie (ADEI) van de FOD Economie ziet toe op de naleving van het Wetboek van economisch recht.

U kunt illegale of oneerlijke handelspraktijken melden op:

<https://meldpunt.belgie.be/meldpunt/nl/welkom>

Alvorens verboden praktijken te bestraffen, zal de ADEI een onderzoek instellen dat kan leiden tot een transactieprocedure of, indien nodig, het doorsturen van het dossier naar het parket om een **strafrechtelijke procedure** in te leiden.

► **Dien een strafrechtelijke klacht in bij de procureur des Konings of de onderzoeksrechter**

die een onderzoek kan instellen tegen het bedrijf dat zich schuldig maakt aan onrechtmatige bedingen.

Advies aan bedrijven bij het opstellen van hun contractvoorwaarden

Of het nu gaat om uw algemene voorwaarden of de bijzondere voorwaarden van een contract, zorg er altijd voor dat de clausules duidelijk en begrijpelijk zijn. Dat geldt ook voor clausules die betrekking hebben op de essentiële elementen van het contract (prijs en onderwerp). Als ze niet duidelijk zijn geschreven en niet zorgvuldig worden uitgelegd, kunnen ze niet transparant zijn, met alle ernstige gevolgen van dien. Aarzel niet om in geval van twijfel een beroep te doen op uw sectorale of (inter)professionele verenigingen.